

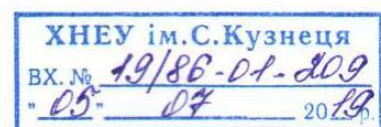
Спеціалізованій вченій раді Д64.055.02
Харківського національного
економічного університету імені Семена Кузнеця

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

доктора економічних наук, професора, професора кафедри фінансових ринків
Університету державної фіскальної служби України
Коваленко Юлії Михайлівни
на дисертаційну роботу Загірняка Дениса Михайловича
на тему: «Прагматизм фінансово-економічного розвитку вищої освіти:
теорія, методологія, практика»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за
спеціальностями 08.00.07 – демографія, економіка праці, соціальна економіка
і політика і 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

Аналіз результатів дисертаційної роботи Загірняка Д. М. дає змогу сформулювати наступні узагальнені висновки щодо актуальності, особливостей, логічної структури, наукової новизни, практичного значення, а також загальної оцінки дослідження, основні положення якого подані до захисту.

Актуальність теми дисертаційної роботи. Освіта є основою розвитку національних економік. Успіху досягають у постіндустріальному суспільстві ті країни, які змогли забезпечити високий рівень розвитку освіти, продукують нові знання, використовують нові технології. Для багатьох із них вища освіта є пріоритетною сферою економіки, в яку вкладаються значні фінансові ресурси із метою забезпечення її розвитку. Власне, нині варто визнати, що саме знання та наукові досягнення уможливають забезпечення конкурентоспроможності української економіки, технологічне переозброєння у різних видах економічної діяльності. В країні існує чимало проблем, що пов'язані з фінансуванням закладів вищої освіти, а головна із них – відсутність фінансових ресурсів, що й вимагає відповідного прагматизму фінансово-економічного розвитку вищої освіти.

Сучасний стан розвитку світової спільноти створює умови, за яких важливого значення набуває фінансова складова, а також низка факторів, основними з яких є трансформаційні процеси, що відбуваються в системі сучасної системи освіти, та зменшення обсягів фінансування закладів вищої освіти з боку держави. Через ці обставини заклади вищої освіти змушені постійно перебувати у пошуках додаткових джерел фінансування власних потреб задля стійкого розвитку, що є визначальним елементом високого рівня конкурентоспроможності країни.

Це є підтвердженням тому, що дисертаційна робота Загірняка Д. М. на тему «Прагматизм фінансово-економічного розвитку вищої освіти: теорія, методологія, практика», що вирішує важливу наукову проблему розробки і обґрунтування теоретико-методологічних засад, методичних підходів і практичних рекомендацій щодо фінансово-економічного розвитку вищої освіти (далі – ВО) на засадах прагматизму, набуває особливої актуальності та практичного значення.

Зв'язок теми дисертації з науковими програмами та пріоритетними напрямками розвитку науки. Дисертацію виконано відповідно до планів науково-дослідних робіт Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського за темами:

1) «Теоретико-практичні засади вдосконалення застосування маркетингового інструментарію суб'єктами виробничої та невиробничої сфери на ринках товарів і послуг різного рівня» (номер держреєстрації 0115U006504), у межах якої визначено ступінь реалізації освітнього потенціалу як інтегровану характеристику прагматизму ЗВО за спеціальностями стосовно освітніх ступенів;

2) «Соціологічні дослідження стану розвитку підприємництва у місті Кременчуці Полтавської області» (номер держреєстрації 0117U007032), у межах якої визначені професійно-кваліфікаційні потреби роботодавців, що передбачає всеосяжність інформації для вибору особами майбутніх професій, які затребувані на місцевому ринку праці;

3) «Концептуальна платформа реформування закладу вищої освіти на засадах прагматизму» (номер держресстрації 0118U005137), у межах якої обґрунтовано необхідність реформування відносин суб'єктів сфери вищої освіти (СВО) у контексті парадигми прагматизму розвитку ВО.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Детальне вивчення тексту дисертаційної роботи, наведених у ній статистичних даних і розрахунків дає можливість зробити висновок про обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій. Методологічною основою дисертаційного дослідження є фундаментальні положення економічної теорії, теорії фінансів, грошей і кредиту, державного регулювання економіки, демографії, економіки праці, соціальної економіки та політики, наукові праці провідних вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів з питань фінансово-економічного розвитку вищої освіти.

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі та нормативні документи з питань ВО, державні класифікатори України, матеріали Державної служби статистики України, Головного управління статистики у Полтавській області, електронні інформресурси, відомості обліку кадрів підприємств Полтавської області, дані про діяльність систем ВО провідних країн.

Використаний спектр наукових методів дослідження дав змогу дисертанту досягти мети роботи і комплексно підійти до вирішення поставлених завдань. Для розв'язання поставлених задач застосовано загальнонаукові та спеціальні методи наукового дослідження: крос-національний аналіз – для визначення напрямку розбудови української ВО щодо загальноприйнятих освітніх моделей (п. 1.1); нормативно-асиміляційна функція розумових доводів – для упорядкування уявлень про наслідки реформ у СВО (п. 1.2); концептуалізація прагматизму – для вибору філософського підґрунтя розвитку вітчизняної СВО (п. 1.3); контент-аналіз документів та атрибутивний аналіз досвіду – для виявлення і систематизації

нормативних рис споживання освітніх послуг (п. 2.1); модель соціальних ролей – для визначення соціальних функцій ЗВО (п. 2.2); системна індукція – для висвітлення механізму державного регулювання ВО (п. 2.3); символічний інтеракціонізм – для визначення ступеня прагматизму вибору особами професійно-кваліфікаційних якостей (п. 3.1); раціональність – для виявлення ознак прагматизму у діяльності ЗВО (п. 3.2); множинна дуальність – для визначення прагматизму реалізації фінансової політики держави у СВО (п. 3.3); дивергенція – для визначення прагматизму споживачів освітніх послуг завдяки типізації соціально-трудова відносин (п. 4.1); дедуктивний умовивід – для оцінювання освітнього прагматизму ЗВО (п. 4.2); конгруентність – для визначення логіки, що обумовила результативність фінансового забезпечення СВО (п. 4.3); модель раціонального вибору – для професійної орієнтації особи щодо кадрових потреб бізнесу (п. 5.1); абдукція – для обґрунтування емпіричних правил управління ЗВО, орієнтованих на споживчі переваги (п. 5.2); типізація – для визначення інструментарію реалізації бюджетної політики держави за допомогою типізації фінансових відносин суб'єктів СВО (п. 5.3).

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, підтверджується відповідними публікаціями у монографіях, фахових виданнях України з економіки, зарубіжних наукових виданнях, і оприлюдненням на науково-практичних конференціях. Основні положення дисертаційної роботи отримали позитивну оцінку на 14 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях із широкою географією проведення, які відбулися у таких містах, як Макіївка, Луганськ, Феодосія, Кременчук, Харків, Київ, Свищов (Болгарія), Санкт-Петербург (Російська Федерація), České Budějovice (Чехія).

Результати дослідження апробовані у міжнародних програмах: «2015 Academic Integrity Program» (Вашингтон, Пітсбург, Солт лайк Сіті, Бостон, США, 2015 р.), «2015 Gansu International Fellowship Program» (Ланчжоу, КНР, 2015 р.),

«First UERA Summer School 'Education research: Communication, Grant-writing, Methodology and Publications'» (Львів, 2016 р.), «Leadership Development Project on the theme "Building Quality Assurance System of Higher Education"» (Данді, Шотландія 2017 р.), «Internship Program at the Institute of Technology and Business» (Чеське Будейовіце, Чехія, 2017 р.), «Internship Programme at Abertay University» (Данді, Шотландія, 2018 р.), «2019 UASP Research Management and Leadership Program» (Вашингтон, Портленд, США, 2019 р.).

Мета дисертаційного дослідження відповідає обраній темі роботи. Об'єкт і предмет дослідження визначено вірно. Зміст сформульованих наукових задач структурно-логічно узгоджений, їх кількість можна вважати достатньою для розкриття обраної теми дисертації і вирішення поставленої мети. Дисертант дотримується логічного та структурованого викладення матеріалу. Пропоновані методичні підходи є такими, що дозволяють проводити конкретні розрахунки. Отримані наукові положення сформульовано коректно, по кожному з них визначено наукові результати, сутність їх новизни та її ступінь.

Висновки (проміжні та заключний) являють собою логічно обґрунтовані підсумки виконаної роботи та повною мірою відображають основні положення проведеного дослідження, можливі результати їх впровадження та с узагальненням досліджень й основою формулювання практичних рекомендацій. Вони не містять внутрішніх суперечностей і мають практичну спрямованість. Кількість, обсяг і якість друкованих праць відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України, підтверджують обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Вищевикладене свідчить про достатню обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації Загірняка Д. М.

Основні наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації, їх новизна. Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи,

опублікованих наукових праць та авторефератом дисертації дозволяє стверджувати, що основні наукові положення, висновки і рекомендації, які сформульовані дисертантом, характеризуються науковою новизною та відображають особистий внесок здобувача у розвиток фундаментальних положень економічної теорії, що полягає у авторському розв'язанні актуальної наукової проблеми – розроблення та обґрунтування теоретичних положень, методологічного та методичного забезпечення, практичних рекомендацій щодо фінансово-економічного розвитку СВО на засадах прагматизму.

Ключові наукові положення дисертації, які визначають її наукову новизну, полягають у такому:

– запропоновано концепцію фінансово-економічного розвитку вищої освіти на засадах доктрини прагматизму, яка ґрунтується на двох складових: соціально-економічній, що враховує суб'єктивні уявлення про впевненість й успішність функціонування вищої освіти у національному масштабі; фінансовій, яка вклучас фінансовий інструментарій об'єктивного використання і перерозподілу бюджетних коштів між спеціальностями, освітніми ступенями і закладами вищої освіти, що дозволить у подальшому зосередити обмежені ресурси на найперспективніших напрямках фінансово-економічного розвитку вищої освіти в залежності від потреб ринку праці і можливостей бюджетного фінансування (п. 1.3);

– обґрунтовано методологію фінансово-економічного розвитку вищої освіти щодо використання доктрини прагматизму, яка передбачає комплексне й системне врахування соціальних функцій закладів вищої освіти, що ґуртуються на принципах, методах, моделях реальних соціальних умов розвитку вищої освіти та адекватного фінансового забезпечення їх реалізації для отримання нової якості надання послуг вищої освіти, що характеризується узгодженням суб'єктивних уявлень суб'єктів соціальних і фінансово-економічних відносин та їх об'єктивних

потреб і можливостей щодо обсягів, видів, термінів фінансування (роботодавців, споживачів освітніх послуг, держави як замовника і споживача, працівників закладів вищої освіти) (п. 1.3);

– доведено доцільність використання солідарно-субсидіарного типу фінансових відносин держзамовника з постачальниками і споживачами вітчизняного ринку освітніх послуг, що дозволить одночасно досягти беззбитковості освітньої діяльності і задовольнити потреби регіональних ринків праці, реалізувати бюджетну політику держави у сфері вищої освіти, спрямовану на культивування індивідуальної та взаємної відповідальності суб'єктів (п. 5.3);

– удосконалено систематизацію наслідків реформування вищої освіти, відмінністю якої є врахування особливостей: ролі держави у її фінансуванні, комерційної активності закладів вищої освіти, глобалізаційних процесів, регіоналізації соціально-економічного простору, впливу громадянського суспільства, що доцільно враховувати при формуванні стратегії фінансово-економічного розвитку системи і закладів вищої освіти для збалансування їх соціальної відповідальності та прагматизму функціонування (п. 1.2);

– розвинуто механізм державного регулювання вищої освіти через перерозподіл участі та інструментів фінансового забезпечення сфери вищої освіти, оскільки складові механізму (невідворотність змін у відносинах держави та вищої школи; концептуальні засади розвитку; державна політика; комплекс інструментів управління; державне фінансування; забезпечення якості освітніх послуг і ЗВО загалом; звітність ЗВО) втілюють обмежене коло повноважень, що надає можливість розділити колективну та індивідуальну відповідальність у фінансуванні вищої школи (п. 2.3);

— удосконалено методичний підхід до квантифікації результативності фінансової політики держави у сфері вищої освіти з урахуванням виявлених особливостей потрійної дуальності: дворівневої декомпозиції освітнього простору

(національний і регіональний рівні), біфункціональності державної місії (залучення і витрачання коштів); подвійної ролі держави (як регулятора фінансових відносин і покупця освітніх послуг), що дозволяє забезпечити платоспроможність держави як конструктивної характеристики прагматизму для реалізації національних інтересів у сфері вищої освіти (п. 3.3);

– запропоновано власне бачення фінансового забезпечення розвитку вищої освіти, особливістю якого є досягнення конгруентності між формальною дією механізму держзамовлення та суб'єктивним вибором споживачами освітніх послуг, що характеризується параметрами «освітній ступінь», «галузь знань» і забезпечує визначення результативності використання державних фінансових ресурсів щодо спеціальностей і закладів вищої освіти та обрання можливих альтернативних моделей розподілу обсягів держзамовлення для їх подальшого фінансування на засадах прагматизму (п. 4.3);

– удосконалено методичний підхід до визначення витрат для прагматичного розвитку вищої освіти, відмінністю якого є врахуванням видатків на обслуговування державної власності, яка знаходиться на балансі закладів вищої освіти, та видатків на розвиток вищої освіти, резервного фонду та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти, що забезпечує досягнення значущої соціальної місії вищої освіти (п. 5.3);

– розвинуто понятійно-термінологічний апарат фінансово-економічного розвитку вищої освіти на основі визначення понять «фінансово-економічний розвиток вищої освіти», «прагматизм фінансово-економічного розвитку вищої освіти», «соціальні функції закладів вищої освіти», «солідарно-субсидіарний тип фінансових відносин у сфері вищої освіти»(п. 1.1-5.3);

– дістали подальшого розвитку визначення напряму фінансово-економічного розвитку вищої освіти України як складової професійної освіти, відмінність якого полягає у використанні інтервальної логіки як підґрунтя доказу достовірності

реконструкції ключових ознак фінансово-економічних відносин у сфері вищої освіти, що уможливило використання крос-освітнього аналізу для тлумачення ринкової розбудови вітчизняної сфери вищої освіти відносно загальноприйнятих освітніх моделей як логічної передумови визначення її фінансово-економічних наслідків (п. 1.1);

– запропоновано перелік та змістовність субнаціональних відмінностей фінансування вищої освіти України, особливість яких полягає в урахуванні загальної і середньої чисельності студентів за регіонами та загальної і середньої кількості закладів вищої освіти, практична значущість якої дозволить розподілити регіони за характеристикою навчально-наукових центрів та здійснювати фінансування їх діяльності з урахуванням потреб національного ринку праці та існуючих компетентностей щодо нагальної підготовки фахівців за напрямками, спеціальностями та освітніми ступенями (п. 3.3).

Повнота викладу основних результатів дисертації, висновків і пропозицій в опублікованих працях здобувача. Ознайомлення з матеріалами дослідження та авторефератом Загірняка Д. М. свідчить про відповідність змісту автореферату основним положенням дисертації. Наукова робота характеризується як наявністю теоретико-методологічних, так і практичних аспектів. В авторефераті у повному обсязі розкрито всі основні наукові результати, сформульовано узагальнюючі висновки, визначено ступінь новизни отриманих розробок.

Опубліковані за темою дисертації наукові праці достатньо повно відображають одержані результати. Наукові положення, висновки та рекомендації автора опубліковано у 49 наукових працях загальним обсягом – 53,89 д. а., з яких автору належить 51,13 д.а., серед них – 3 монографії, з яких 1 одноосібна, 33 статті у наукових фахових виданнях (серед яких 20 статей у наукових періодичних виданнях інших держав та у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз), а також 14 публікацій за

матеріалами конференцій. Публікації здобувача повністю відтворюють основні наукові результати дисертації та відповідають чинним вимогам. Додатково відображають наукові результати дисертації 6 науково-методичних праць, загальним обсягом 113,70 л. а., з яких автору належить 43,75 л.а.

Список зазначених праць повністю наведено в дисертації. Публікації відповідають вимогам до опублікування результатів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук. Вони містять результати теоретичних досліджень та науково-практичних розробок автора, не містять повторень. Список основних праць наведено в авторефераті та в дисертації, причому для публікацій, виконаних у співавторстві, особистий внесок здобувача конкретно відображено. Хронологія публікацій Загірняка Д. М. відноситься до періоду 2007–2018 рр., що свідчить про еволюційність отримання здобувачем наукових результатів дослідження.

У цілому, дисертаційна робота відзначається логічністю побудови, завершеністю, обґрунтованістю наукових положень та висновків, сучасним науковим стилем подачі матеріалу. Автореферат оформлений згідно чинних вимог, у стислій формі передає основні положення дисертації, не містить інформації, що не наведена у роботі.

Наукове та практичне значення результатів дисертаційного дослідження.

Наукове та практичне значення результатів дисертаційного дослідження. Теоретичне значення дисертаційної роботи Д. М. Загірняка полягає у розробці і обґрунтуванні теоретико-методологічних засад, методичних підходів і практичних рекомендацій щодо фінансово-економічного розвитку вищої освіти на засадах прагматизму.

Основні рекомендації та розробки дисертаційної роботи впроваджені МОН України під час обговорення механізму розподілу держзамовником обсягу видатків держбюджету на підготовку за держзамовленням молодших бакалаврів, бакалаврів, магістрів, аспірантів, докторантів у державних ЗВО (довідка № 10.5-

262 від 26.12.2018); Інститутом вищої освіти НАПН України результати дисертації використано у процесі реалізації наукового дослідження «Механізми розширення фінансової автономії закладів вищої освіти України» (довідка № 278/1 від 27.12.2018); Департаментом фінансів Полтавської обласної державної адміністрації для визначення якісних (за спеціальностями) і кількісних параметрів державного фінансування вищої освіти з обласного бюджету (довідка № 28/05.1-26 від 04.01.2019). Наукові результати також упроваджено у діяльність таких підприємств: ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат» (довідка № 4601/16762 від 18.12.2018), ПрАТ «Кременчуцький завод дорожніх машин» (довідка № 617 від 05.12.2108); ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» (довідка № 01-15-03 від 26.12.2018).

Результати дисертації використані у навчальному процесі Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського для створення навчально-методичних комплексів навчальних дисциплін, зокрема «Фінанси. гроші і кредит», «Інвестування», «Фінансовий ринок», «Ринок фінансових послуг», «Фінансовий контролінг» (довідка № 72-10/1496 від 29.12.2018).

Зауваження та дискусійні положення. У цілому позитивно оцінюючи наукове та практичне значення одержаних автором результатів, слід вказати на деякі дискусійні положення, що мають місце в дисертаційній роботі:

1. Більшість інформації у таблиці 1.1 «Динаміка розподілу загальних витрат за організаціями, що фінансують освіту, і за провайдерами освіти» (С. 69) стосується фінансування всіх рівнів освіти, при цьому недостатню увагу приділено детальному розподілу витрат на рівні державних і приватних компаній, а також донорів та ін. Сама назва таблиці потребує конкретизації моделі, групи країн або самої країни;

2. У п. 1.2 «Фінансово-економічні результати реформування вищої освіти» (С. 73–95) варто було би подати специфіку сучасних і потенційних

підходів щодо провадження фінансово-господарської діяльності закладів вищої освіти із висвітленням відповідних джерел фінансування, зокрема: державного і місцевих бюджетів; плати за надання освітніх та інших послуг відповідно до укладених договорів; плати за науково-дослідні роботи (послуги) та інші роботи, виконані на замовлення підприємств, установ, організацій, інших юридичних та фізичних осіб; доходів від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень підприємств, цехів і господарств, від надання в оренду приміщень, споруд, обладнання; грантів вітчизняних і міжнародних організацій; дивідендів від цінних паперів, відсотків від депозитів і розміщення коштів спеціального фонду на поточних рахунках банків державного сектору; добровільних внесків у вигляді коштів, матеріальних цінностей, нематеріальних активів, одержаних від підприємств, установ, організацій, фізичних осіб; інших джерел;

3. У розділі 1 «Теоретико-методологічні засади фінансово-економічного розвитку вищої освіти у контексті прагматизму» (С. 50 – 118) варто було би більшу увагу приділити механізму фінансування закладів вищої освіти як взаємопов'язаного комплексу загальних і спеціальних принципів, методів, форм, інструментів, важелів, стимулів щодо належного фінансового забезпечення функціонування та розвитку цих закладів. Це проілюструвало би складові організації економічних відносин у фінансуванні закладів вищої освіти та надало змогу окреслити проблеми функціонування та інституційного забезпечення, обґрунтувати напрями його реформування;

4. Інформація, що наведена у табл. 2.1 «Динаміка розподілу витрат на ВО за функціями за 2007 – 2016 рр.» (С. 149–150) у тис. грн, була б більш показовою у вигляді графіку з показниками у відсотках, що ілюструватиме динаміку розвитку закладів вищої освіти, власне, через структуру витрат, а не функцій;

5. У дисертації неодноразово наголошується, що фінансово-економічний розвиток вищої освіти пов'язаний з механізмом державного регулювання сфери

вищої освіти (С. 168–172). При цьому варто було би більше уваги приділити еволюції формування нормативно-правової бази у сфері вищої освіти, зокрема фінансово-економічних відносин, з часів набуття Україною Незалежності, адже сучасні проблеми у цій сфері є наслідком траєкторії попереднього розвитку та відповідних інституційних трансформацій;

6. У роботі стверджується, що «державні інтереси слід уважати реалізованими повною мірою за умови заповнення місць, що фінансуються за державним замовленням» (С. 260), але не вказано, які фінансові наслідки матиме держава у випадку недотримання цієї умови. Недостатньо висвітленими залишилися державно-приватне партнерство у сфері освітньої діяльності, інтереси стейкхолдерів, а також специфіка бюджетного процесу;

7. Методичний підхід до визначення витрат для прагматичного розвитку вищої освіти з урахуванням видатків на обслуговування державної власності, що знаходиться на балансі закладів вищої освіти, містить 10 формул (С. 409–415), проте дисертантом не наведено розрахунки значень показників з необхідним коментуванням.

Проте, зазначені зауваження не знижують високої якості та глибини дисертаційної роботи, яка вирішує важливу науково-практичну проблему, що полягає у розробці і обґрунтуванні теоретико-методологічних засад, методичних підходів і практичних рекомендацій щодо фінансово-економічного розвитку вищої освіти на засадах прагматизму.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертаційна робота Загірняка Д. М. на тему «Прагматизм фінансово-економічного розвитку вищої освіти: теорія, методологія, практика» є самостійною, завершеною, цілісною науковою працею. Наукові положення, висновки і рекомендації, що винесено на захист, одержані автором самостійно і є суттєвим внеском у розвиток економічної науки й теорії фінансів. Автореферат в

повній мірі відображає зміст дисертаційної роботи. Основні наукові результати достатньо повно відображені у публікаціях автора. Здобувачем запропоновано нове вирішення важливої науково-практичної проблеми – розробка та обґрунтування теоретико-методологічних засад, методичних підходів і практичних рекомендацій щодо фінансово-економічного розвитку вищої освіти на засадах прагматизму.

Основні положення дисертації, що є складовими наукової новизни, отримано дослідником уперше, відзначаються авторським підходом до постановки і вирішення проблем. Тему дисертаційної роботи належним чином розкрито, поставлену мету досягнуто. За своїм змістом дисертація відповідає паспорту спеціальності 08.00.07 – демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика, а також паспорту спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

Вищезазначене дає підстави стверджувати, що дисертаційна робота Загірняка Д. М. на тему «Прагматизм фінансово-економічного розвитку вищої освіти: теорія, методологія, практика» за змістом, оформленням, важливістю та глибиною вирішення наукової проблеми відповідає вимогам пп. 9, 10, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами і доповненнями), а її автор Загірняк Денис Михайлович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.07 – демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика і спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансових ринків
Університету державної
фіскальної служби України

Ю. М. Коваленко

Підписе Мовчан О.А.

